

„Kongernes Hjertes ere som Vandbælle i Herrens Haand“. Der er i vort Hjerte ingen Tølelse, som bevæger os til Handling, uden at deri ligger Forsynets Villie om, at de Gjerninger, som derved skee, skulle sættes igjennem.

Kampmann: Jeg maa tilstaae, at jeg ikke havde ventet, at vi her i Rigsdagen skulde komme til at discutere om Indgivelsen af en Adresse. Det forekommer ikke mig, at Situationen er en saadan, at der er nogen sær Opfordring for Rigsdagen til at indlade sig paa en saadan Discussion, især naar man seer tilbage til den Tid, der ikke er meget fjern, da der i en anden Forsamling blev ført en meget vidtløftig Forhandling af en lignende Natur. I det Hele forekomme Forholdene mig ikke at være af den Bessaffenhed, at der kan ventes noget virkeligt Udbytte af en Adresse, og det forekommer mig ikke, at Repræsentationen skulde indlade sig paa slige Forhandlinger, naar man har Tølelsen af den ringe Betydning, som der efter vore nuværende Forhold maa tillægges et saadant Skridt. Jeg skal imidlertid ikke længer dvæle derved, idet jeg vil udtale, at Forholdene stille sig saaledes for mig, at om jeg end ikke kunde finde mig opfordret til at medvirke til, at et slikt Forslag fremkom, saa stiller Sagen sig dog noget anderledes, naar et Forslag engang er fremkommet; Spørgsmaalet er, om man skal modsætte sig det. Jeg vil derfor gjerne følge med denne Sag til anden Behandling, og vil ogsaa maaskee være tilbøielig til tilsidst at give den min Stemme; men jeg vil i den Henseende tale ligefrem og sige min Mening ligeud. Jeg vil ikke kunne stemme for denne Adresse, medmindre den undergaaer nogen Modification i en for mig meget vigtig Henseende. De tvende Former, som Adressen opstiller som de, hvorom Kongen og Folk samdrægtig skulde slutte sig, ere for det Første Opretholdelse og Besættelse af en „national og uafhængig Statstilværelse“. Jeg kan ikke nægte, at jeg har Tølelsen af, at det, det for Diebliffet kommer an paa, er, at vi overhovedet kunne vedblive at være til som Stat, og endvidere kan jeg ikke styde den Betragtning bort, at Tiden ikke er en saadan, at man fornemmelig skal dvæle ved, hvad man ønsker, men derimod see hen til, hvad man kan

opnaae; og man maa da kunne forudsæe, at vi maae finde os i Ordninger af Forholdene, som tidligere vilde have være pinlige for os, ja umulige at gaae ind paa, men som vi dog nu maae underkaste os. Jeg maa da erklære, at man hos Leberne og Styverne maa fordrø, at der er en Villie, en bestemt Beslutning, til at gaae i en bestemt Retning, naar man ad den Vej troer at kunne opnaae Noget, og hvis det skulde søie sig saa, at der var Valg imellem flere Ting, saa maa man fordrø, at Vedkommende har Villie til at træffe det Rette. Hvis derfor Forholdene skulle stille sig saaledes, at der skulde foreligge et Valg, da slutter jeg mig til dem, som sige, at vi skulde følge en national Politikk, og under den Reservation, jeg har fremsat, kan jeg ikke have Noget imod Udtalelsen om en uafhængig og national Statstilværelse. Jeg kommer dernæst til det andet Punkt, nemlig „Frihedens Bevarelse under Grundloven af 5te Juni 1849 i dens oprindelige Skikkelse og Omfang“. Jeg har Intet imod, at Grundloven af 5te Juni reises som det Banner, om hvilket Konge og Folk skulde slutte sig; men det forekommer mig, at Ordene her ere stillede saaledes, som om man vilde lægge særlig Vægt paa Udtrykkene: „i dens oprindelige Skikkelse og Omfang“. Det er 9 Aar siden, at en heel Klasse af Sager udgik fra Grundlovens Omraade, først i Henhold til Forsfatningen af 1855 og siden ifølge Forsfatningsloven af 1863. Naar nu igjen disse Sager skulde gaae ind under Grundloven af 5te Juni, da er Spørgsmaalet, om vor Forsfatnings Historie, om jeg saa maa sige, sporløst skal gaae hen, og vi skal see bort fra alle Forandringer i den Tid, alle Erfaringer, vi kunne have indhøstet, og om vi ubetinget skulde gaae tilbage til Loven, som den er givet i 1849.

Der forudsættes en forsfatningsmæssig Forhandling af Rigsraad og Rigsdag, men man maa dog kunne forudsætte, at Resultatet af en saadan Forhandling kan blive, at naar man vil gaae tilbage til Grundloven af 5te Juni 1849, det da skeer med visse Modificationer. Ibet man strider til et Forsfatningsværk, gaaer det ikke an at see bort fra den Tid, hvori dette Værk staves; en Forsfatning fra en frifindt Tid er en anden end den, som gives